»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
на годину К 32·— 40·— дин
на по године К 16·— 20·— »
на четврт године К 8·— 10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 202. У Новом Саду, у среду 12. (25.) септембра 1907. Година XXIII.

Избор овде, именовање онде.

Случај је хтео, да је готово у исто доба умро патријарх Георгије *Бранковић* и митрополит дабро-босански Николај *Мандић*. Овде у нас предстоји *избор* новог патријарха а за Сарајево предстоји *именовање* новога митрополита. И једно и друго је важно за српски народ: за нас овде и за нашу браћу у Херцег-Босни. И ми овде не знамо, ко ће бити српски патријарх, а и наша браћа у Херцег-Босни не знају, ко ће бити дабро-босански митрополит у Сарајеву. Овде у нас патријарх је црквена поглавица свију наших шест епископа. Истина, у Херцег-Босни се сви архијереји зову „митрополити“, јер васеленска патријаршија у Цариграду, не ће да се поред васеленскога патријарха развије још који *примат*. Но међу тим и ако су сви архијереји у Босни и Херцеговини „митрополити“ те јерархијски потпуно једнаки, то се ипак митрополит у Сарајеву сматра као поглавица српске источне цркве у Босни и Херцеговини.

Ми данас овде међу нашим епископима немамо великог избора, нити би нас ма који од наших епископа могао потпуно задовољити. Особито оно, што је наш епископат у својој последњој конференцији учинио, кад је подлегао пресији и радикала и мађарске владе те обуставио излажење „Српскога Сиона“, не може нас одушевити за какво достојанствено држање нашега епископата. Још и то не знамо овде, хоће ли бити нови избори за народно-црквени сабор ради избора патријарха или ће крњи радикалски туцински сабор бирати новога патријарха. Ми добро знамо, да саборско устројство не чини разлику између изборнога и расправнога сабора, али би било врло чудновато, кад би туцински крњи сабор са својом јадном већином бирао патријарха. Међутим у Карловцима влада анархија у потпуном смислу речи. Тамо се не зна, што се српски каже: ни ко пије, ни ко плаћа. Онде су радикали тудинданскога сабора присвојили себи власт, поставили владику Змејановића за свога председника, па раде у нашој автономији, штогод им је воља. Је ли и може ли то бити законита автономна власт? На туцинданском сабору радикали су изабрали саборски одбор без приволе посланика самосталаца из Тројединице, који представљају језгру и већину православнога српскога народа у нашим крајевима. Радикали туцинданскога сабора изабраше владику Змејановића за заменика патријарху у саборски одбор. Но Змејановић је могао бити само заменик *живом*, а не *мртвом* патријарху. Змејановић, кад су га изабрали у саборски одбор, није се хтео примити тога избора. Добио је од синода *двогодишњи* допуст ради „лошега“ здравља те је хтео отићи онамо на омиљену Ривијеру, да се у благом поднебљу Нице и Монте-Карла сунча procul negotiis. Али чим је патријарх умро, владика Змејановић није више био „лошега“ здравља. Предомислио се. Не само да се примио чланства у саборском одбору, него и сасвим *незаконитога председништва*. Па поред тога незаконитога председништва туцински су радикали присвојили себи потпуну власт у нашој автономији и герирају се као прави, законити саборски одбор. Данас у нашој автономији тај *незаконити* саборски одбор чини чуда и покоре. Отпушта и намешта чиновнике у Карловцима и у Даљу, обија браве и орманове у манастирској штампарији и баца на сокак управитеља те штампарије, који је онамо постављен од своје законите власти, од свога патроната. Свако би се морао чудити и крстити, како је то могуће. Али зашто да ово не буде могуће, кад радикали туцинданског сабора, који су себи присвојили власт саборскога одбора, имају за то присвајање одобрење министра-председника дра *Векерла* и кад је данас у Загребу бан *Ракодцаји*?!

Но ипак данас да когод запита радикалну странку (не поједине покварене радикале), ко је њихов кандидат за патријарха међу нашим владикама, они *искрено* не би знали одговорити.

У оно доба, кад се владика Змејановић опирао, да буде председник туцинданскога саборскога одбора, радикали из небуха изнесоше кандидатуру за патријарха *епископа дра Милаша* из Задра. Изгледало је, да је то била само пресија на владику Змејановића. Али није ли међу неким поштеним радикалима превлађивала мисао, да, пошто немамо међу епископима у карловачкој митрополији повољан избор и пошто би се при избору патријарха поцепкали за разне кандидате те дали повода државној влади, да учини предлог круни за именовање патријарха — не би ли било целисходно, да се на народно-црквеном сабору сагласимо у избору епископа дра Милаша?

Нашој страни је лебдела ова мисао пред очима још године 1890. при избору патријарха Бранковића. Али у оно доба имао је Бранковић уза себе гувернаменталну већину и према тадашњем расположају мађарске владе није се могло ни мислити на кандидатуру епископа Милаша.

Међу тим предстоји *именовање сарајевскога митрополита*. Аустријска влада, као што се чује, учинила је предлог епископу дру Милашу у Задру, да се прими, да буде именован за митрополита у Сарајеву. Ми не држимо, да би ово била сходна позиција за епископа дра Милаша. Данас је Милаш човек готово светскога гласа. Он је, може се рећи, први каноиста у источно-православној цркви. Руска јерархија у велико га уважава. Он је написао знатна и велика црквена дела. Он је човек учен и изображен. Он говори и пише руски, талијански и немачки, као и српски. Свршио је богословију у Карловцима, а после је своје велико теолошко изображење задобио у Русији, у Кијеву.

Но је ли могућ избор и потврда епископа дра Милаша за српскога патријарха? Нема сумње, да меродавни кругови у Бечу, да светла круна не би имала ништа против таква избора. Данас епископ Милаш, који је пре имао неке диференције са покојним Савом Белановићем и са српском странком у Далмацији — стоји у потпуном споразуму са далматинским Србима. Данас су врли др. Душан *Баљак*, посланик у бечком царевинском већу, па честити др. *Десница*, унук чувеног покојнога грофа *Јанковића*, најбољи пријатељи епископа Милаша. Поред тога др. Милаш уживa поверење далматинске владе. Далматински намесник *Нардели* често иде Милашу на савет. Особито је ово био случај при последњим изборима за царевинско веће.

Нама би било врло жао, кад би др. Милаш отишао у Сарајево за митрополита. Он би онде био *брзо дискредитован*. Онде је позиција свакога српскога митрополита врло тешка. Тамошњи српски народ, који тешко осећа окупацију, сматра сваког митрополита, именованога од аустријске владе, као *намет*-митрополита.

Но да ли би у случају избора дра Милаша за патријарха мађарска влада тај избор предложила круни на потврду? Ми у то врло сумњамо, шта више држимо, да је ово готово искључено, јер сваки српски патријарх сумњив је мађарској влади, а некмо ли онај, који долази из друге половине наше монархије.

Али ево наши радикали, који су данас гувернаментална странка, ако имају у Будимпешти уплива, нека

ЛИСТАК.

Из дневника покојног Абуказема.

Међу старим списима, које је покојни *Абуказем* сачувао, има један његов дневник, који је водио у Карловцима *школске године 1862.-3.*, кад је ишао у пети разред гимназије. Дневник тај тече целе те школске године, (од 1. октобра 1862. па до 7. јула 1863. године). Сваки дан је писао просечно по пет, шест реди, рекавши само кратак извештај, шта је, у главном, радио тога дана.

Но погдегде има и занимљивих ствари. Ево неколико таквих:

1. октобар, 1862. Данас сам се уписао за ђака у 5. разреду карловачке гимназије. Школарина ми је опроштена, али уписну таксу 2 ф. 10 н. а. вр. морао сам платити. Данас ме је звао један госп. сапунџија, и пита ме, хоћу ли му учити сина, али за награду даје 2 ф. а. вр., захтевајући, да му двапута на дан сина поучавам, али ја несам пристао, јер држим, да ми се са 2 фор. неће надокнадити оно, што би ја изгубио, особито у ово годишње доба, кад су дани тако кратки. Време је скупо а он га тако мало цени. Фала му лепо!

5. октобар. У име божије били смо данас мало и у школи, и пре и после подне, ал нам се није ништа почело предавати, само смо добили »расположење часова«.

9. октобар. Пре подне испитивао ме је г. *Зима*, професор, коњугације из латинског језика. — Пред вече сам био са Гојковићем, Мишом и Боришем код Младена. Његова газдарица »сек' Сока« *лепо* нас је испратила из собе, говорећи, да она неће више да трпи, да јој когод каља собу, да мора „сваки дан“ прати; а на капији нас је дочекао њен муж »Јефта фамулус« с речма: „Само ви мени још једанпута дођите . . .!“ — Овом се колачу запста несмо надали. — Затим смо ми „изгнаници“ отишли у Мишин стан, где смо мало седели.

10. октобар. . . . . Пред вече сам био са више ђака у некоме »циркусу«, који ће се овде од данас неколико дана бавити. Изузевши неке вештине, које су играчи на коњима показали, није им играње ништа ваљало.

15. октобар. Тако је. Ко је синоћ ишао да гледи комедију, није научио лекцију, па је данас морао раније него обично устати, да пренебрегнуто постигне! У вече сам написао писмо (VI.) брату Јоци у Нови Сад. — (Е сад идем да легнем!)

26. октобар. . . . . Данас г. директор, пробајући неке певце, прозове из I. школе једног да пева, а кад овај поче, да му се глас једва чуо, рече г. директор: »Не чуј, вило, не преотми гласа!«, које држим да је Симе Милутиновића стих.

3. новембар. . . Ја и Мита куписмо данас један повелики лебац, да нам служи на ужину, па у вече хтесмо да отсечемо мало, да га коштамо, али смо га *коштали* толико, да је још врло мало парче остало. — Данас сам свечар.

12. новембра. Дао сам на пошту јучерања два писма; и осим тога послао уреднику „Јавора“ две песме — и очекујем „одговор“. —

19. новембар. . . У „Јавору“ бр. 32., који сам данас добио, изишла је моја једна песма.*)

26. новембар. Говорио сам у школи „Прве Жртве“ Јакшићеве, и то прву половину, а друго ћу може бити сутра, ил кад буде воља г. Кречаревићу.

9. децембар. Послао ми брат сланине и једну цедуљу, у којој ми јавља, да је „опроштен на рекламацији“; будући да у мојој наивности несам разумео прави смисао тога изражја, то сам му одма написао писмо, које ћу сутра на пошту предати.

16. децембар. После подне сам се шетао са Младеном и више другова до пред ноћ; ако не знам сутра лекцију, имаћу сам себи приписати.

17. децембар. Имали смо школску задаћу из Алгебре. Добио сам писмо од Арсена

---

*) Песма та, штампана у бр. 32. Јавора, (стр. 254.) гласи овако:

Срећа вара.

Изчезла је пуста хала
Црна туга, прни врази,
На груди ми срећа пала
Милује ме, грли, мази...

Ал крв ми се жарка леди,
Срце дршће, груди стрепе
А цео ми живот бледи
Под теретом среће лепе.

Та и пре је било тако
У блажено оно време!
Ал срећа се укра лако
А подметну јаде неме...

Варалицо, кивни враже!
Ох, отрову љуте гује
Бежи! — јер ко једном слаже,
Том се никад не верује.

И. Огњановић.

пораде, да мађарска влада не буде противна избору дра Милаша. У избору дра Милаша могли би се на сабору сви сагласити. То би био и излазак из данашњега страшнога стања у нашој народно-црквеној автономији.

Јесте! Али нису ли се наши радикали ради својих себичних интереса већ обвезали за известан избор новога патријарха?

Саборски одбор
и српска манастирска штампарија.

Крњи туциндански народно-црквени сабор у својој XXVIII. седници од 1. (14.) фебруара о. г. донео је „Штатут о управи, контроли и употребљењу манастирских као народно-црквених добара и о дотацији манастирских братства у опсегу српске православне митрополије карловачке“.

У истом се штатуту налазе ова наређења о српској манастирској штампарији.

У § 4. манастирска су добра:

ђ) штампарија и друга индустријска подузећа.

У § 13. саборски одбор има право и дужности:

ђ) да издаје упуство управнику српске манастирске штампарије за рад исте штампарије.

У § 13. Надзорник народно-црквених добара има:

в) да надзирава рад управника српске манастирске штампарије;

г) да са мерником, шумаром и управником штампарије спрема нацрт предрачуна.

У § 18. управник српске манастирске штампарије управља истом штампарије по упутствима саборског одбора, а под надзором надзорника народно-црквених добара. Он прима и отпушта раденике и одговоран је за евентуалну штету.

Ова је наређења о српској манастирској штампарији сабор једногласно усвојио.

Сам је штатут израдио „законодавни саборски одбор“, и то без претходног саслушања и договора са епископатом и манастирским настојатељима.

А референт је био познати изналазник буковинске автономије, учитељ вршачки Мита Клацин.

Како по § 33. саборског устројства од 14. маја 1875. саборски одбор има зготовити и сабору поднети предлог и о дотацији манастирског братства и о начину руковања манастирских добара, који по § 32. има ступити у живот тек по одобрењу Његова Величанства: јасно је за сваког мисленог и поштеног човека, да и изгласани на туцинданском сабору „штатут о управи, контроли и употребљењу манастирских добара и дотацији манастирског братства“, против кога је уложио уток и епископат и манастирски настојатељи, може ступити у живот тек пошто задобије превишњу потврду.

А дотле је прост предлог, који нема законите силе, те по томе не мора му се нико ни покорити, а најмање има право саборски одбор да га изводи у живот.

Ово је појмљиво и јасно за све мислене и поштене људе, али није и управо не ће да буде јасно и за саборски одбор, који је у својој седници од 22. августа (4. септембра) о. г. донео закључак, да управу српске манастирске штампарије узме **одма** у своје руке, те не само да је мене, који сам законито постављен од надлежног тела — патроната — са управитељства просто збацио и за привременог управитеља поставио Мату Косовца, него је просто од мене отео штампарију и дао обити неке ормане и магазине.

И **овакав** је закључак донесен у седници под председништвом г. епископа вршачког Гаврила Змејановића, који је дао потпис свој на завршни акт поменутог незаконитог закључка, и који за своје оправдање не знаде ништа друго навести, него, да су *онакав* закључак донели правници, а у првом реду познати тумач наших автономних уредаба, те који рекоше, да за поменути саборски закључак о штампарији не треба превишње потврде.

А да се поменути штатут има сматрати за прост предлог, то се види и из „*Отписа* кр. уг. министра-председника од 15. марта 1904. број 4992./МП. П. ех 904.“ у ком се рекло: „— — Узевши на знање ову намеру сабора (од 1902.), да изврши (спроведе) превишње краљевске наредбе, са своје стране позивам путем Ваше Преузвишености православни народно-црквени саборски одбор, да у смислу §. 33. превишње краљевске наредбе од 14. маја 1874. савезно са нацртом уредбе о начину руковања манастирским добрима у исто време и нацрт уредбе о дотирању (опскрби) манастирских калуђера сачини и сабору поднесе, да тако ове уредбе могу бити у автономном правном кругу српске цркве сабором донесене и ради придејствовања превишњега одобрења приказане.“

„Како пак уредбе, које ће сабор донети у смислу тачке 8. §. 19. превишње краљевске наредбе од 14. маја 1875. истом после премилостивог одобрења Његова Величанства ступају у живот, позивам саборски одбор да се дотле, док се по превишњем одобрењу не узмогне увести у живот коначна уредба, која ће се донети, строго држи привременога упутства, које је у крепости а које је саборски одбор под бројем С. О. 337/107. ех 1876. издао.“

По овом привременом упутству, све док је српска манастирска штампарија у оном смислу манастирско добро, за које ју је прогласио туциндански сабор, не би имао права саборски одбор да њоме непосредно управља него би имао само право надзора над њоме.

А то је право спорно, те се има решити *судским путем*.

Ово је за своје оправдање навео поменути г. Епископ и **мене** — кад сам му отишао да се потужим а не да му се братски молим, да ми помогне, што је **проста лаж** — на насиље изасланика саборског одбора и кад сам га упозорио на незаконитост поменутог закључка, него је то исто рекао и тројици архимандрита — чланова патроната —, који му одоше да се пожале на насилничко отимање штампарије.

Какво је **ово** извињење од стране једног г. Епископа и у тако јасној ствари: остављам за сада, нека други изрекну свој суд.

Ја ћу о њему већ у своје време рећи своје.

Како сам ја не само од надлежног тела — патроната — законито изабран за управитеља српске манастирске штампарије, него и као такав код трговачког суда проглашен за њена деловођу — прокуристу — те опуномоћен, да радњу водим и потписујем, јасно је, да се ја и скинути могу са управе **само** од оног тела, које ме је изабрало, а тако исто, да се ја имам сматрати за деловођу — прокуристу — њена све дотле, док се од поменутог суда званично не прогласи, да се скидам са тога места.

И на основу томе ја овим проглашујем ово наређење, учињено без моје дозволе, за незаконито и неважеће за штампарију.

Да види наш свет, а и страни, те да се крсти и рукама и ногама — по крупежевићски — какав појам имају данашњи управници српске манастирске штампарије о вођењу једне законито протоколисане фирме, која је у трговачком свету задобила најреномиратији глас код првих фирама а и неограничен кредит, нека послужи за доказ овај уникум објаве — циркулара: —

П. н.

Познато ће Вам бити, да је управа *Српске манастирске штампарије* промењена, и да је потпала под врховни надзор

Саборског одбора.

С тога Вас учтиво молимо да у будуће сва писма као и цењене све Ваше наруџбине на адресу „*Саборски одбор*“ *Карловци* припослати изволите.“

Овај уникум циркулара нема ни места назначеног, где је штампан, нити има потписа ичијег.

Ако је он сочињеније Матино, који се хваста у „Народном Гласнику“ са својим знањем око управе штампарије; онда је истину њиме најочитије доказао, *да зна посао*!

Како ће трговачки свет схватити и оценити **овакав** циркулар, остављам другима да о њему изрекну свој суд — да га оцене, а подједно и образ саборског одбора, који подноси, да се у име његово **овако** пта и на **овакав** начин износи на јавност.

Д. Руварац,
управитељ српске манастирске штампарије.

Бјернсон и Апоњи.

„Wiener Allgemeine Zeitung“, говорећи о догађају између *Бјернсона* и *Апоњија*, међу осталим доноси ове згодне примедбе: Усред вике и халабуке данашњег бурног времена није човек могао с пажњом и извежбаним слухом да ослушкује мотиве неког усамљеног гласа, који нам одаје, шта се спрема. Такав усамљен глас беше Бјернсонова оптужба против заступника Мађарства, грофа Апоњија, на конгресу мира у Монакову (Минхену). Бјернсон је писао, да је могао учествовати у седницама, да не би пре мировао, док не би дворану напустио Апоњи, који говораше, да је пријатељ мира, а овамо код куће угњетава народе. — Гроф Апоњи је на то одговорио, да Бјернсон лакомислено поступа, кад говори о стварима, које не познаје и не разуме, и дао је преко уредништва „Пестер-Лојда“ службену изјаву, у којој се говори о заблуди тога великог духа а писмо упућено у Монаково назива се Бјернсоновим банкротством. — Али никако није тако! Бјернсон је говорио истину као увек, он је изрекао своје уверење, на његова уста изрекла је Европа свој суд, којим је осудила сталеж, што у Угарској влада. Радо ћемо допустити, да баш у грофу Алберту Апоњију није погодио правог човека. Апоњијеве личне смерове, његову образованост и даровитост хоћемо с нагласком да изнесемо, он није носилац система, и Мађарима би било веома желети, кад би нешто од његове особине могло да постане опште народно добро. Али то нема никаква посла са суштином Бјернсонова нападаја, који је личност промашио, али је у ствари са похвалном искреношћу красно и отворено изрекао, како мисли свет о Угарској. Та не беше то давно, кад су се у Будимпешти радо упоређивали са Норвешком и кад су нам као пример износили оно отцепљење (т. ј. од Шведске). Али ово је баш један од највећих људи оне отцепљене Норвешке, који је више него ико други помагао, да се ускори онај догађај (отцепљење), речити заузимач културе садашњости, са увредљивом и оштром одлучношћу свако упоређење одбио (*т. ј. не могу се Мађари упоређивати са Норвежанима.*) Није овде реч о томе, ко је Бјернсон, а ко је Апоњи, већ је реч о правди! Народи Угарске се у традицијоналној политици притискују. Не само Словаци, већ и Румуни, Немци, Русини, Срби и Хрвати потчињени су ничим неоправданој хегемонији. Али ток догађаја требао би да уредништво „Пестер-Лојда“ очигледно увери, ко управо има да прикрије своје банкротство: феудална Угарска! Ова је наредила, да се у државним школама на дан светског мира говори омладини о осећајима и љубави према отаџбини и човечанству. Пред киме се одиграва та комедија? Пред словачком, румунском и немачком децом, а очеви им се жртвују средњовечној политици. Бјернсон врло добро познаје и разуме ствари, о којима говори, али они народи, који „Мађарима близу стоје“, који на конгресу грофу Апоњију онакву „сјајну задовољштину“ дадоше, немају ни појма о правим догађајима. Па тек тај сјај! То је сјај навиксаних чизама, којима су ђонови подрти!

(У овом чланку горе споменутог немачког листа има тако оштрих израза против Мађара, да смо их ми због наших штампарских прилика морали већим делом изоставити. Ур. „Бр“.)

Питање о кореничкој гимназији.

У своје доба смо говорили о родољубивом покрету Срба Кореничана, који иде за тим, да се у Кореници оснује нижа српска реална гимназија. Ово је питање врло важно за нашу браћу у Лици и Крбави, те би Срби и из осталих крајева ваљало да

Пајевића,**) брата мог од тетке, слагача у епископској печатњи.

Г. *1863., 1. јануар.* Цео дан мутно време. Дал ће то да значи, да ће и година *мутна* бити?! Бабе врачају, да ће оно целе године радити, шта код нас на ново лето ради. Несам био данас у цркви, са допуштењем г. професора сам изостао, јер су ми чизме подеране, па сам их рад дати окрпити. Међутим ја чизме с ногу скидао несам, него после ручка одем код Младена, де нас је више другова било и ваљани бермет пило, при игри некој. Са Стеваном Поповићем (седмошколцем) пио сам „братимство“.

11. фебруар. Данас немамо школе због тога, да би се могли преправљати за сутрашњи испит из катихизиса. Био сам и пре и после подне на „магарчевом брду“, где сам читао »Даницу« и мало учио.

12. фебруар. Имали смо данас погодишњи испит из катихизиса, који је фала Богу добро испао. После подне сам био опет на »магарчевом брегу«.

4. март. . . . . Вечерас био леп »белајхтунг« у подруму варошке куће; случајно се запалио олај, ког онде има доста, и није престао горети, док га свог није нестало.

4. мај. Потписали се нас неколико на молбепицу, коју смо школском управитељу предали, молећи, да гимназиској омладини допусти, да на први дан Дова у вече „беседу“ држи.

6. мај. Допуштење за беседу добили смо од управе школске. Програм је данас сложен; између осталог декламовању и ја „Вилу“ Ј. Јовановића.

19. мај. Дови . . . У вече била гимназијска беседа, која је врло лепо испала.

23. мај . . . После подне седнемо ја, Панта, Мита и Петар Стефановић па један чамац, да се мало провозамо. Ал мало по мало спустимо се тако далеко, да смо опазили манастир Ковиљ, па онда се пожуримо и дођемо до пред сам манастир. Ја и Мита одемо код Митине тетке у Ковиљу, де смо се врло мало задржавали, па одма вратили. Кад смо пошли натраг с чамцем, било је сунце седало, а кад смо дошли под Карловце, било је полак дванаест часова ноћу.

Н. Сад. Саопштио **О.**

**) Заслужног, сад такођер већ покојнога књижевника српског и познатог добротвора г. Арсе Пајевића. О.

потпомогну остварење ове замисли.

Госпићски „Србин“ пише о томе ово:

„Не заборавимо своје дужности према самијем себи у овијем крајевима. Српски народно-црквени сабор је закључио, да се у Кореници отвори нижа српска реална гимназија. Срби Кореничани су прегли живо, да озидају зграду за тај први српски просвјетни завод у Лици. Позвали су на учествовање и остали српски народ, да им помогне, јер сами су слаби. Позиви су штампани у свијем српским листовима па и у онијем у Америци. Ми смо у нарочитом чланку ставили у дужност Србима Лике, да се нађу на том српском послу први. То нам је дужност, јер реална гимназија неће бити само за Кореничане, она ће бити српска, у првом реду нас Срба у Лици. То нагласисмо.

Па? До сад не видимо живљег рада на ниједној страни.

Истина, у „Застави“ се је јавио неко, коме је стало, да и не дође до отварања реалне гимназије у Кореници. Коренича му није упорена, далеко је од жељезничке станице, не лежи на каквој пловној ријеци. С тога није способна за такав завод. Изгледа нам, да онај, који нема хљеба, томе не треба ни меса! Лика је Лика, за њу није просвјета, док не збије својих села, расутијех у сокаке, и док је милост мађарске владе не испрекрпта са жељезничком мрежом. Кад нема тога, онда јој не треба ни школе, српске поготово не. Тај братац у „Застави“ ако није био пјан, кад је писао о кореничкој реалној гимназији, он је доиста био пакостан и странчар, коме је народ девета брига! Хтио би, да сабор поново донаша закључак, којим ће укинути већ донесени о кореничкој реалној гимназији, ваљда с тога — што овамо нема радикала. Зар смо на то спали, да странчаримо у оваковијем народнијем пословима? Зар вама овамо није потреба здраве српске просвјете? Зар кад је српски народ имао до сад у Лици с обзиром на средње заводе у хрватско-славонској влади беспримијерну мећију, да таку исту мећију добијемо и код наших автономних народно-црквених власти?

Спомињемо то нузгредно. А главно је, да подсјетимо српски народ на позив Срба Кореничана, којим нас зову на племениту и родољубиву утакмицу прилагања за градњу зграде за реалну гимназију. Вријеме пролази. Влада је дала дозволу за годину дана. Велики комад године је минуо, прилози се слабо прибирају. Наши новчани заводи не смију шкртарити. Друга наша друштва нека се покажу чим могу, према својој снази. Истичемо, да не би смјело бити ни једног већег српског мјеста, а да се не одржи забава у корист реалне гимназије кореничке. Код нас су Шкаре почеле. То је село. Медак се спрема. И то је село. Гдје су вароши наше, гдје пјевачка друштва, српске читаонице, добротворне задруге, да их ту и тамо видимо заузетијех бар на по једној забави, сијелу, у корист гимназије кореничке?

Рада, рада иште се данас, рада на свијем странама, кад иште потреба српска. Зар ћемо ми Срби Лике дозволити, да нам се пребаци, да и сами одбацујемо залогај меса, кад хљеба већ немамо?

Не зида се зграда српске реалне гимназије у Кореници за Коревицу само. Зидаће се за нас све, за омладину нашу, на којој ће остати несвршени послови многи наши. Та зграда треба да свједочи и пред потомством нашијем о нашој српској свијести данас, о нашем схваћању дужности српске. Ми смо дужни родољубивијем Србима Кореничанима дати доказа, да знамо, као и они, своју српску дужност данас. Ми смо дужни то себи и дјеци својој. И с тога, не оклијевајмо, него сви и свуда прибирајмо у свакој прилици прилоге за градњу реалне гимназије кореничке.

Вријеме пролази. Свако вријеме носи и своје потребе. Данас се иште наш рад око градње реалне гимназије. Извршимо тај рад што прије, јер ето другог времена са другим потребама, гдје опет треба да смо сви на раду.

Или се уздамо, да ће мјесто нас наше послове неко други свршавати?..

Коренички позив треба да добије најјачи одзив из саме Лике? То је наше увјерење.“

НОВИ САД, 11. септембра 1907.

— **Самосталци и српско-хрватска коалиција**. Неки мађарски листови јављају, да ће и српска самостална странка *иступити* из српско хрватске коалиције. И то наскоро. За разлог наводе то, што самосталци не могу допустити, да српски народ остане без утецаја на владу и што је самостална странка окупирана коалицијом у толикој мери, да не може доћи до одлучног утецаја у српској народно-црквеној автономији.

На то „Србобран“ изјављује:

„Ове вијести нису сковане у редакцијама тих листова. Оне су пуштене у свет са стране, којој је много стало до расула српске и хрватске коалиције. Тима се вијестима хоће да каже, да ће се самосталцима дати и утјецај на земаљску владу, па и одлучан утјецај у аутономију, само ако иступе из српске и хрватске коалиције. Наравно, у том случају би се коалиција потпуно расула, а Мађарима би био отворен пут у Хрватску. Зашто не би за вољу таквог успјеха ставили у изглед нешто утјецаја на владу и аутономију?!

Но узалуд Мађари пуштају овакве сиренске гласове. *Самосталци ће и даље остати у коалицији.* С њом ће се заједно борити не само против мађарских насртаја на државноправни положај Хрватске и Славоније, него и за принцип уставности и парламентаризма у Хрватској. Борће се дакле баш зато, да се Мађарима онемогући *дељење власти и утецаја на власти у Хрватској.* А то исто вреди и за аутономију.“

— **Око патријарашке столице**. У једном опозиционом мађарском листу, у „*Аз Ујшаг*“-*у*, има чланак, у ком се говори о избору српског патријарха. „Аз Ујшаг“ вели, да тај избор сада задаје много бриге мађарским коалиционашким родољубима, јер морају при решењу тог питања да се обазиру на захтеве српских радикала, који хоће да буду задовољени.

За тим тај мађарски лист говори о *кандидатима*; као такове спомиње бачког епископа Митрофана *Шевића*, вршачког епископа Гаврила *Змејановића* и будимског епископа Лукијана *Богдановића*. Писац наглашава, да Шевић и Змејановић *не знају мађарски* и држи, да евентуални избор Змејановићев можда не ће бити потврђен и онда би радикали гласали на епископа Шевића. Но „Аз Ујшагу“ би највише био по вољи будимски епископ Лукијан Богдановић, али вели, да за овога радикали не ће ни да чују. Он држи, да ће мађарска коалиција *попустити* радикалима и бити *благонаклона* њихову кандидату. —

Верујемо! Треба наградити радикале, који тако лепо трче за копутовцима!

— **„Три нова издајника“**. „Пестер Лојд“ је у свом броју од 19. о. м. јавио, да ће три радикална посланика на угарском сабору, др. Мита *Мушицки*, др. Јован *Манојловић* и Јаша *Мркшић* заиста *иступити из народноснога клуба.*

Поводом те „П.-Лојдове“ вести београдска „*Штампа*“ у 249. броју свом је донела под горњим насловом белешку, у којој је врло оштрим речима жигосано радикалско држање, но ту белешку не можемо пренети због наших штампарских прилика.

— **Бјернстјерне Бјернсон као агитатор**. Славни норвешки песник Бјернстјерне *Бјернсон* наставља своју политичку агитацију у корист покрету за мир те изводи своје мисли у расправи с натписом „Мир и пријатељи мира“. У тој расправи заступа назор, да тежње пријатеља миру слабо имају изгледа да ће се остварити, догод у Хагу заступљене државе на конгресу привидно унапређују заповести морала о миру а код куће раде по заповестима ратног морала. „Ништа не побуђује“ — вели се на једном месту у тој расправи — „поуздање у апостола чистоће већма, него кад он своју рођену кућу држи чисто и у реду.“ Но то се поуздање никако не може произвести на догледу угњетавања Пољака у Немачкој, Русина у Галицији и *Словака у Угарској.* С погледом на ове последње изражава се Бјернсон овако: „Мађари су најревноснији онде, где ваља унапређивати мир. У опште су најревноснији онде, где је реч о хуманитету и правној свести. Код своје куће пак угњетавају три милијона Словака, ругају се својој љубави према својим историјским предањима. Они затварају Словацима музеје, конфискују им средства, да се одрже у вези са животом својих отаца. У сабору их грде „*свињима*“, бацају их низа степенице и по новинама пљују за њима. *Човек, који у свом својству као министар руководи та злостављања, уједно је и поборник хришћанства.* Зове се гроф *Апоњи* а на међународним конференцијама о миру говорљивији је, него ико“.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Прекинути преговори о споразуму међу Хрватима и Талијанашима у Далмацији.** Већ је више од године дана, како се у Задру међу вођама Талијанаша и Хрвата, којима се придружили и далматински Срби, воде преговори о условима национална споразума. У току тих преговора формулисали су Талијанаши ове услове, под којима се не би противили тому, да се Далмација припоји Хрватској: да се дигну италијанске школе по местима, где има законом прописани број италијанске деце, и то: у Задру, Шибенику, Трогиру, Сињету, на Хвару у Старом Граду, на Корчули, на Вису и у Дубровнику. За те школе мора бити наименован нарочит италијански школски надзорник, евентуално италијански земаљски школски савет. Што се тиче средњих школа, ту се задржава садашњи одношај, само се захтева, да се у учитељским школама, у хрватским гимназијама и трговачким школама за наставу италијанског језика изјави да је обавезна. По званима нека хрватски језик важи као први земаљски језик а италијански као језик, на којем се у случају потребе опште са странкама; даље се морају општине обвезати, да ће италијански написане поднеске примати и италијански их решавати. Даље се захтева, да се у автономне корпорације узме по један Талијанаш; број досадашњих (6) посланика на земаљском сабору да се задржи а Талијанашима да се даде један мандат за царевинско веће, али се Талијанаши морају обвезати, да се никако не ће противити анексији Далмације Хрватској. Хрвати су изјавили, да пристају на културелне захтеве Талијанаша, али су одбили њихове захтеве који се односе на мандате за земаљски сабор. Услед тога су ово дана прекинути преговори без икаква резултата.

— **Протест против мандата румунског народносног посланика.** *Кардошева* странка, која је при избору у Бејушу остала у мањини, наумила је, да протестује против избора Ладислава *Лукачију-а,* као да је избор тобоже апсолутно незаконит. Протест ће сутра председништву заступничке куће угарског сабора поднети адвокат Кардошеве странке др. Херман *Тетешлени.*

— **Угарски сабор**. Само још три недеље има до отварања угарског сабора, а већ је почео међу мађарским коалиционим странкама оштар спор ради попуњења места потпредседника, с којим је спојена плата од 12.000 Круна. Странка независности неће да бира Раковског, али и против кандидата независне странке Барабаша осећа се у сопственој странци јака опозиција од стране аграраца, који желе да се ово место попуни из њихових редова.

— **Кошут отац и Кошут син**. „Мађаросаг“ индиректно даје лекцију Франи Кошуту. Цитира политичку науку Људевита Кошута. Данас се је показало, вели лист, да је Људевит Кошут имао право, кад је мађарском народу проповедао независност Угарске. Нагода са Аустријом је црв, који је подгризао народни развитак Угарске.

Политика шездесетседмашка бацила је народ у зависно стање, и довела је до данашњих захтева Аустрије. Права мађарска независњачка политика тежи за независношћу од Аустрије. За тим мора ићи свака народна влада. С тога лист поздравља владу, јер је прекинула преговоре са Аустријом. Аустрија је узела у своју власт ратну снагу и новце — а Лауш Кошут је рекао: „Народ, у чијем џепу имаде један други народ своју руку, његов је слуга“.

— **Грчка пропаганда у Македонији**. Афера драмског митрополита *Хризостома* и најновије вести о издајничким махинацијама тројице грчких митрополита у Македонији, дали су повода бечком „Фремденблату“, да проговори о панјелинској пропаганди у Македонији. Признајући митрополиту Хризостому таленат и енергију, у чланку се истиче, да он има врло високо мишљење о историјској мисији јелинизма. Његово држање носи на себи све знаке, психолошки разумљиве, али не мање погрешне и штетне по политику, коју воде Грци у Мађедонији у последње доба. Насилни начин самоодбране у Македонији — вели се у чланку — није карактеру грчког народа ништа користно, али му је политички шкодио. Положај Грка у Македонији јесте еминентно културан. Школе и цркве представљају изворе грчког утицаја, који је постао пожртвованьем грчких патријота и грчке патријаршије. Али ипак развитак јелинизма био је могућ у Македонији само тако, што га је помагала грчка влада. Али сада изгледа, да ће и то престати, јер је држање Грка, нарочито црквених великодостојника, озлоједило турску владу. Губитак поверења турске владе значи највећи губитак за јелинизам у Македонији. Тај губитак би био тим осетљивији, што се у последње доба опажа зближење Бугара са Портом. Ако, дакле, Грци хоће да задрже свој културни и према томе и политички положај у Македонији, морају се вратити на становиште мирног држања, које су заузимали годинама. Време насилних политичких мегода има прво да престане у Македонији. Доста је било крви од стране чета. Реформни рад споразумних сила у пуном је току, а судска реформа је на путу. Чим односи у Македонији буду мирнији, и Македонија ће моћи уживати уредан правни живот.

— **Избори за трећу руску Државну Думу**. У многим местима Ру-

сије обављени су избори бирача. Како јављају из Москве, обављени су избори бирача у овим окрузима: кијевском, богородском, броницком, верејском, коломенском и подолском. Изабрано је свега 224 бирача, од тих припадају 2 савезу рускога народа, 19 су монархисте, 52 десничара, 170 умерених, 33 од левице и 4 од крајње левице. Осим тога изабрана су 133 пуномоћника творничких радника. Од тих припадају: 1 савезу народа рускога, 23 су социјалисте, 5 монархиста, 74 умерена, 25 левичара и 5 крајњих левичара.

Како пише кадетски орган „Рѣчь", има чврсте наде, да ће у градовима победити кадети и то у другој курији. Кадети кандидирају у Москви и у Петрограду своје понајбоље говорнике, као Миљукова, Родичева, Кутлера, Хесена и Кољубакина.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 11. септембра 1907.

— **Књижевни Одбор Матице Српске** имао је у четвртак 6. (19.) септембра о. г. своју редовну седницу под председништвом *А. Хаџића*, председника друштвеног. Од предмета наводимо: У редакцијони одбор бирају се: Милан Будисављевић, Јован Живојновић, Иларијон Зеремски и др. Лаза Марковић. — Прорачун за књижевна издања за год. 1908. узима се на знање. — Предлози о књижевним издањима издани су Редакцијоном Одбору на извештај с предлогом. — На одлуку скупштинску послана је Административном Одбору епархије бачке одлука Књижевног Одбора о исплати стипендије из задужбине Ђене Брановачког и жене му Иде Светиславу Удовичком, питомцу исте задужбине, којом рукује сенћанска српска православна општина. — Извештај секретарев о календару Матице Српске узет је на знање. Календар ће стати на К 3000·—. Писма Лукијана Мушицког и Милована Видаковића издају се на преглед. — Такођер рукопис „Одгајивање кудеље". — Не примају се песме из збирке „Моја младост". — Извештава се питомац Тривун Дунђерски, да губи своје право на стипендију, ако ове године не служи у војсци. — Питомци задужбине Петра Костића: Петар Гачулић и Мита Максимовић упућују се, да се, према основном писму задужбине Петра Костића, одмах упишу у II. разред једне сегединске гимназије.

— **Други јавни бележник у Новом Саду.** Као што читамо у „Ujvidéki Közlöny"-у, именован је за другог јавног бележника у Новом Саду досадашњи апатински кр. јавни бележник Стеван *Себерињи*.

— **Народни представници у Босни и Херцеговини.** Ових дана извршени су на многим местима у окупираним земљама избори за народне представнике. У *Доњој Тузли* једногласно су изабрани за народне представнике г. г. Симо *Ераковић*, Васо *Црногорчевић* и Милан *Максимовић*, а за заменике г. г. Ђоко *Милошевић* и поп Павле *Кашаниħ*; у Фочи за представника г. Милан *Хаџи-Вуковић*, а за заменика г. др. Ристо *Јеремић*; у Брчком г. г. Влајко *Ковачевић* и Јевто *Ковачевић*, а за заменика Илија *Бојић*; у Гламочу за представника г. Јово *Наерловић*, а за заменика г. поп Марко *Савић*; у Љубињу за представника г. поп Стеван *Шаренац*, а за заменика г. Перо *Ђоровић* и у Лијевну за представника г. Коста Р. *Кујунџић*, а за заменика г. Мирко *Самарџић*. Госп. Кујунџић јавља да је злонамерно пронесена вест, да је др. Лазар Димитријевић у Лијевну изабран.

— **Изложба рогате марве у Чуругу.** На појутарје Мале Госпојине приредило је Економско удружење бачко-бодрошке жупаније изложбу у Чуругу рогате марве. Изложба је била врло занимљива.

Новости са стране.

— **Осуђен румунски новинар.** Пред поротним судом у Клужу одржана је ових дана главна расправа против румунског новинара Теодора *Акацијана*, који је био оптужен, да је у једном чланку „дражио против мађарске народности". Поротници нађоше, да је Акацијан крив и на основу тог вердикта суд *осуди* Акацијана на 10 месеци државног затвора и на 400 Круна глобе.

— **Критичко издање Грилпарцерових дела.** Беч је наменио 80.000 круна на критичко издање дела великог драматичара Фрање *Грилпарцера*. То издање ће спремити проф. *Сауер* у Прагу. Изнеће двадесет и пет свезака а свака ће свеска стати 6 круна. Грилпарцер је познат и нашем читалачком свету. Имамо његову „Сафу" („Sappho") и „Јеврејку Толеђанку" (Die Jüdin von Toledo") у преводу Јована *Грчића*.

— **Скандалозна афера.** Јављају из Лвова: Месеца јуна године 1906. познао се лвовски млади весељак Октав *Орловски* у иноземству са госпођом Маријом *Морпурго*. Приказао јој се као пољски гроф и спахија те се наскоро међу њима двома развио интиман одношај. Орловски је госпођу Морпурго свугде приказао као своју жену и умео је као члан лвовске национјоналне касине да набави себи и својој тобожњој жени приступа у најбоље друштвене кругове. О трошку госпође Морпурго живео је ванредно раскалашним животом. Велик део године провели су њих двоје у Италији а најзад се задржали у Монте-Карлу, где је Орловски проиграо силне новце. Госпођа Морпурго је морала заложити свој бриљантски накит и своје бунде но ни то није помогло. Орловски је на рулету изгубио 80.000 К те је онда од банке добио трошак, да може отићи из Монте-Карла. Кад је Орловски видео, да госпођи Морпурго, која је за годину дана на њ прођердала 180.000 круна, почиње нестајати новца, а он је остави па се врати у Лвов. Но пре тога је још иставио био меницу на 26.000 круна, али је није искупио, кад је била платива. Госпођа Морпурго била је сад у опасности, да ће изгубити и своје заложене ствари, јер је неки Полицер у Бечу, који је на те ствари дао 17.000 круна, већ затражио био, да се те ствари судским путем продаду. Госпођа Морпурго оде за Орловским у Лвов, да заиште од њега, да искупи њене ствари. Кад је отишла у стан Орловскога, његов слуга је злостави и баци преко басамака, тако да је добила тешке озледе. Ствар ће доћи пред суд.

НОВИЈЕ.

Танжер, 10. септембра. *Рајсулијев* тајник стигао је у Танжер са његовим писмом посланику Велике Британије. У свом писму обриче Рајсули, да ће пустити *Мак-Лина*, али за то захтева заштиту Енглеске и 50.000 фуната стерлинга. Ти су захтеви одбијени.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА".

Далматински сабор.

Задар, 11. септембра. У седници земаљског сабора је заступник *Милић* у име Хрвата и Срба прочитао предлог, у ком сабор протестира, што влада не приступа решењу језичког питања, ма да је ово свечано обећано. Сабор сада захтева коначно решење, јер се ту ради о прешној животној потреби.

Гласови о кризи у Угарској.

Будимпешта, 11. септембра. Поверљиве конференције, у којима се говорио о паду министарског кабинета Векерлова, ако поравнање с Аустријом не буде остварено, изазвале су свуда најживљу нажњу. Угарска је влада тиме извршила своју законити дужност. По закону влада је обвезана, да мере, које се покажу потребне, чак и наредбеним путем приведе у живот.

Румунски министар у Угарској.

Будимпешта, 11. септембра. Румунски министар унутрашњих дела Браћано бавио се овде дан пре седнице румунског културног друштва, општио је са угледним Румунима, посетио је неколико румунских општина, да скупља етнографске податке. (Овај телеграм полуслужбеног Угарског Кор. Биро-а стилизован је у оригиналу тако, да се јасно види, да је посета Браћанова у Бистрици јако убола оне у Пешти. — Ур. „Бр.")

Будимпешта, 11. септембра. Потврђује се, да је румунски министар унутрашњих дела Браћано три дана био у Ердељу и преговарао с румунским политичарима. Угарска влада ће против тога у Букурешту најенергичније протестирати.

Побијена вест.

Будимпешта, 11. септембра. Румунски народносни посланик др. Вајда-Војевод побија вест, да се је бавио у Загребу, да преговара с хрватском коалицијом о заједничкој акцији, коју би имали покренути у угарском сабору.

Социјалисте против владе.

Коморан, 11. септембра. На радничком збору изјавио је делегат централе Кралик, да радништво више не ће молити, него ће захтевати. Ако социјалисте 10. октобра не добију од владе повољан одговор у погледу општег бирачког права, наступиће оштрије мере. На лето ће бити приређен општи страјк пољских радника. У случају потребе социјалисте се не ће устручавати, да приреде сељачку револуцију.

Један незадовољеник.

Будимпешта, 11. септембра. Кошутовачки заступник Луби изјавио је, да је незадовољан са садашњим политичким стањем, јер се народностима све даје и дозвољава. (То је ужасна неистина, г. Луби! — Ур. „Бр.") Ко је икад чуо, да се у угарском парламенту говори хрватски и опструира хрватски? Луби се је за тим изјавио против општег тајног права бирања. (Наравно, да мађарске центрије и даље могу радити шта хоће! — Ур. „Бр.").

Буна у Мароку.

Казабланка, 11. септембра. Покорење југоисточних племена имаће за последицу, да ће се лево крило генерала Дрида слободно развијати.

ТРГОВИНА.
НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.

ИЗВЕШТАЈ
од 11. (24.) септембра 1907. г.

Пшеница I. квалитет	— —	К	21·60 п.
„ II. „	— —	„	20·60 „
Зоб — — — —	— —	„	15·— „
Јечам — — — —	— —	„	—·— „
Кукуруз: — — — —	— —	„	—·— „
окрњен (стари)	—	„	13·40 „
нови у клиповима		„	3.40 „

Довози: прилични.
Продато је: — мтц. пшенице, 20 мтц. зоби, — мтц. јечма и 30 мтц. кукуруза стара и 120 мтц. у клиповима.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ОГЛАСИ.

†

Нашој непрежаљеној

Даринки Кракановићки

рођ. **Давидовац**

приређујемо

у суботу 15. (28.) септембра о. г.
у 11 сахати пре подне

у Св. Саборној цркви

шестонедељни парастос.

Нови Сад септембра м. 1907. г.

Јован Кракановић
муж

Др. Милан Давидовац,
брат

Јулијана Савић рођ. Давидовац
сестра.

ПРВА СРПСКА ТВОРНИЦА
ИСКЉУЧИВО СВИХ СРП. ПРАВ. ЦРКВ. УТВАРИ
Луке К. Алексијевића
У НОВОМ САДУ
препоручује
нов српски народни велики
ИЛУСТРОВАНИ **КАЛЕНДАР**
„СВЕТИ САВА"
за год. 1908.

Творница није жалила ни труда ни трошка, који улаже у ово издање, које се штампа у 35.000 примерака, уверена, да ће свако у овом календару наћи **народну читанку**.

Слике су одабране, хартија фина, штампа је читка и чиста. 477 3—

Цена му је само 35 новчића.

Препродавци добијају 33⅓% попуста.

Даље препоручује

најновије издање СВ. ИКОНА

на велико и на мало

на хартији, израђених масном бојом по строго српском православном облику и пропису. Израда ових икона је прегледана и одобрена од краљевске српске митрополије под бр. *543.* (1905.) и *669.* (1906.) у Београду. Цене на велико код нарудбине од најмање сто комада *у величини 46/34 цм.*

комад по 40 потура

ове су израђене у сјајној масној лакованој боји) *а у величини 50/36 цм.*

комад по 60 потура

(а ове у масној боји те изгледају као да су на платну). Исто тако препоручује и све друге потребне *црквене утвари*, израђује и позлаћује иконостасе, и Христове гробове као и свете иконе на платну за иконостасе и домове.

У врсти по **40 пот.** икона има ових:

Матер Божја, св. Ђурађ на коњу, св. Лука, св. Димитрије, св. Никола, св. Стеван Архиђакон, Архангел Михаило, св. Јован Крститељ и св. Параскева.

У врсти по **60 пот.** пак ових:

св. Ђурађ, пешак (Ђурђиц), св. Сава, св. Стеван краљ Дечански (Свети Мрата), св. Тома, св. Арсеније, св. Кузман и Дамјан, св. Петар и Павле Васкресеније св. Лазара, св. Алимпије Столпник, св. Кирјак Отшелник (Михољдан).

На захтевање шаље свој велики илустровани ценовник бесплатно.

Лука К. Алексијевић
Нови Сад (Ujvidék — Hungaria).

ПРОМЕСЕ
Потисно сегединских срећака.
ГЛАВНИ ЗГОДИТАК
К 180,000·—
и 5 згодитака по К 2000·—
ЖРЕБАЊЕ 1. ОКТОБРА
Цена К 7·—.
Издаје
Мењачница Централног Кредитног Завода
у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 473 (9—)

На захтев и поштанским поузећем.

У краљев. дозвољеној трговачкој школи
486 2—5 **у Петроварадину**
темељно се у кратким течајевима изображавају ученици и ученице почевши од месеца октобра а и путем писмене наставе. Плаћа се хонорар тек у Бечу само после добро положеног испита. Иначе отпада сваки хонорар. Писмене упите само са ретур-марком ваља упутити на адресу: Prof. J. Mogan, Ujvidék, Arany-uteza 11. sz.

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«. Штампарија деоничарског друштва »Браника«.